

Tórshavn, tann 26. oktober 2018
J.Nr.: LUM-11- 18/00070-23
(at tilskila í svari)
Tykkara J.nr.

Álit

viðv. klagu um vantandi svar frá Klaksvíkar kommunu uppá á eina innlitsumbøn

Við telduposti 27. juni 2018 hevur Kringvarp Føroya sent umboðsmanninum soljóðandi klagu:

“Vil við hesum kæra Klaksvíkar kommunu fyri ikki at hava svarað innlitsumbøn míni frá 1. mai 2018. Sí teldupostar niðanfyri.

Nú eru skjótt 2 mánaðir síðani, eg sendi kæruna (*mín viðm. innlitsumbønina*), og eg havi einki innlit fingið ella grundgeving fyri ikki at fáa innlit. Havi sent áminning til kommununa, men fekk hvørki vátan um móttøku ella innlit.”

Málgongd

Tann 1. mai 2018 sendi Kringvarp Føroya Klaksvíkar kommunu soljóðandi áheitan um innlit :

“Søki við hesum um innlit í telefonnotat, har A, vegna Norðoya Fornminnissavn, ger kommununa varuga við, at Akursmørk, har gravmaskinan stendur, er friðað.

Somuleiðis vilja vit hava innlit í aðrar fráboðanir, sum vit vita, at kommunan fekk frá fólki í sambandi við hetta málið, í síðstu viku.

Eisini vilja vit hava at vita, nær gravmaskina setti grabban í á fyrsta sinni á Akursmørk.

Ikki tykkum at siga, so er málið aktuelt, og tí vilja vit hava upplýsingarnar sum skjótast.

...”

Sama dag sendi Klaksvíkar kommuna móttøkuvátan til klagaran.

Tann 29. mai 2018 sendi Kringvarp Føroya soljóðandi áminning til Klaksvíkar kommunu :

“Nú er skjótt 1 mánaði síðani, eg bað um innlit frá tykkum, men havi einki frætt.

Kann bara minna Klaksvíkar kommunu um lógina um innlit. Har stendur:

§ 16. Viðkomandi myndugleiki ger sum skjótast av, um ein áheitan um skjalainnlit kann verða gingin á mæti, og um hann, sum er komin við áheitanini skal verða gjørdur kunnugur við skjøl soleiðis, at hann fær høvi til at síggja tey á staðnum ella soleiðis, at hann fær eitt avrit ella makaskjal.

Stk. 2. Er ein áheitan um skjalainnlit ikki gingin á mæti ella noktað innan 10 dagar eftir, at viðkomandi myndugleiki hevur móttikið hana, skal myndugleikin boða viðkomandi frá, um orsøkina til hetta, og nær ein avgerð væntandi verður til skjals.

Stk. 3. Landsstýrið ásetir reglur um gjald fyri avrit ella makaskjøl.

Hetta er aðru ferð, at eg havi søkt Klaksvíkar Kommunu um innlit, og í báðum førum hevur kommunan IKKI hildið lógina um innlit, tá tað snýr seg um at fáa svar. Tað er ikki í lagi.”

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørdi av at kanna hetta málið nærri, og við skrivi, dagfest 27. juni 2018, varð klagan send Klaksvíkar kommunu til ummælis við einari freist áljóðandi 3 vikur.

Tann 31. juli 2018 sendi umboðsmaðurin áminning til Klaksvíkar kommunu um málið.

Tann 14. august 2018 svaraði Klaksvíkar kommuna umboðsmanninum og kunnaði um, at arbeiðt varð við at avgreiða innlitsmálið um Akursmørk, og at áheitanin frá umboðsmanninum fór at verða svarað so skjótt innlitsmálið var avgreitt.

Tann 30. august 2018 sendi umboðsmaðurin soljóðandi áminning til Klaksvíkar kommunu :

“Tann 14 august 2018 kunnaði kommunan Løgtingsins umboðsmann um, at arbeiðt varð við at avgreiða innlitsmálið, og at frágreiðingin til umboðsmannin bleiv avgreidd, so skjótt innlitsmálið var avgreitt. Enn hava vit tó ikki móttikið nakra frágreiðing um hetta mál, og verður tí aftur mint á málið.

Samstundis verður Klaksvíkar kommuna mint á, at sambært § 16, stk. 2 í innlitslógini skal myndugleikin sum skjótast og innan 10 dagar gera av, um ein áheitan um skjalainnlit kann verða gingin á mæti. Er áheitanin ikki gingin á mæti ella noktað innan 10 dagar aftaná, at myndugleikin hevur móttikið áheitanina, skal myndugleikin boða viðkomandi frá um orsøkina til hetta, og nær avgerð væntandi verður til skjals.

Fyrsta áheitanin frá KVF um innlit í málið er frá 1. mai 2018. Kommunan verður tí biðin um at uppraðfesta avgreiðsluna av hesum máli.”

Tann 24. september 2018 sendi umboðsmaðurin soljóðandi skriv til Klaksvíkar kommunu, stílað borgarstjóranum B:

“Við skrivi, dagfest 27. juni í ár, sendi eg Klaksvíkar kommunu omanfyri nevndu klagu til ummælis. Eg bað í hesum sambandi Klaksvíkar kommunu um eina frágreiðing um málið.

Eftir at hava mint Klaksvíkar kommunu á málið í skrivi, dagfest 31. juli 2018 og aftur í skrivi, dagfest 30. august 2018, havi eg framvegis ikki fingið nakra frágreiðing um málið, eins og biðið var

um. Einasta eg havi frætt, er ein teldupostur frá kommununi tann 14. august 2018, har kunnað verður um, at arbeitt verður við at avgreiða innlitsmálið, og at áheitanin frá mær um frágreiðing verður svarað, so skjótt innlitsmálið er avgreitt.

Sambært § 8 í umboðsmanslógini hevur ein fyrisitingarmyndugleiki skyldu til at geva umboðsmanninum tær upplýsingar og at leggja fram tey skjøl, sum hesin embætis vegna krevur at fáa fyrilagt.

Vísandi til § 8 í umboðsmanslógini fari eg tí at biðja tygum sum borgarstjóra um at taka neyðug stig til, at umbidna frágreiðing og møguligar viðmerkingar til klaguna verða latnar mær beinanvegin.

Avrit av hesum skrivi er sent klagaranum til kunningar”

Tann 1. oktober 2018 móttók umboðsmaðurin hesa frágreiðing frá Klaksvíkar kommunu, dagfest 28. september 2018 :

“Vísandi til áheitan frá Løgtingsins Umboðsmanni um frágreiðing um viðgerðina av innlitsmáli um Akursmørk og um viðkomandi skjøl og skjalayvirlit, dagf. 27. juni 2018 – tykkara journal nr. 18/00069, verður við hesum send frágreiðing, skjalayvirlit og viðkomandi skjøl.

Fyrst av øllum vilja vit siga, at tað harmar okkum sera nógv, at borgarin hevur bíðað so leingi eftir svari frá kommununi. Orsøkin til drúgvu bíðitíðina er, at vit tíverri hava havt avbjóðingar við umsitingarligu mannagongdunum á økinum. Hesi viðurskifti hava vit tikið upp og nú fingið í rættlag, soleiðis at hetta ikki skal endurtaka seg framyvir.

Viðløgð hesum skrivi eru niðanfyri standandi skjøl.
...”

Í skjølunum frá Klaksvíkar kommunu varð avrit av skrivi frá kommununi til klagaran, dagfest 17. september 2018. Skrivið varð svarið frá kommununi uppá innlitsumbønina frá klagaranum.

Við skrivi, dagfest 9. oktober 2018, sendi umboðsmaðurin klagaranum frágreiðingina frá Klaksvíkar kommunu til kunningar.

Tann 11. oktober 2018 gjørði klagarin umboðsmannin varugan við, at hann ikki hevði móttikið skrivið frá Klaksvíkar kommunu dagfest 17. september 2018 og ei heldur skjøluni í málinum.

Tann 12. oktober 2018 vendi umboðsmaðurin sær til Klaksvíkar kommunu um hesi viðurskifti. Klaksvíkar kommuna sendi sama dag svarskrivið og viðkomandi skjøl til klagaran. Kommunan viðmerkti, at kommunan hevði sent skrivið dagfest 17. september 2018 til klagaran 28. september 2018, og at kommunan ikki visti, hví klagarin ikki hevði móttikið skrivið.

Seinni um dagin 12. oktober váttaði klagarin fyri umboðsmanninum, at hann nú hevði fingið innlit frá Klaksvíkar kommunu.

Eftir hetta boðaði umboðsmaðurin pørtunum frá, at hann nú fór undir endaligu viðgerðina av málinum.

Niðurstøða

Hetta málið snýr seg um, at Klaksvíkar kommuna ikki hevði svarað eini umbøn um innlit.

Biðið var um innlit 1. mai í ár, og fekk klagarin beinanvegin móttøkuváttan uppá innlitsumbønini. Men tá klagað varð til mín um málið, vóru tað nær um 2 mánaðir síðani, klagarin hevði biðið um innlit. Klagarin hevði eisini mint á málið, men hevði hvørki fingið móttøkuváttan ella svar uppá áminningina. Eftir at klagað varð til mín, gingu tað heili 3 mánaðir afturat, áðrenn kommunan svaraði umbønini um innlit. Eg hevði tá sent kommununi 3 áminningar um málið. Tað tók sostatt Klaksvíkar kommunu nær um 5 mánaðir at svara umbønini um innlit. Í hesum tíðarskeiði hevði kommunan ei heldur givið klagaranum nakra fráboðan um, nær ein avgerð kundi væntast, ella hvat forðaði teimum í at avgreiða málið.

Sambært § 16, stk. 1 í innlitslógini (løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993 um innlit í fyrisingina við seinni broytingum) skal myndugleikan sum skjótast gera av, um ein innlitsumbøn kann verða gingin á mæti. Í § 16, stk. 2 er ásett, at um støða ikki er tikin til innlitsumbønina innan 10 dagar, frá tí at hendan var móttikin, skal myndugleikin boða umsøkjaranum frá orsökini til hetta, og nær ein avgerð væntandi verður til skjals. Endamálið við hesum reglum er at tryggja eina skjóta viðgerð av innlitsáheitanum, tí tað sum oftast er týðningarmikið fyri bæði borgarar og fjølmiðlar at fáa skjalainnlit í eitt mál so skjótt sum gjørligt. Fæst innlit ikki sum skjótast, kann endamálið við at biðja um innlit fána burtur.

Tað er góður fyrisingarskiður at senda móttøkuváttan til ein borgara ella fjølmiðil, tá hesin vendir sær til myndugleikan. Um borgarin ella fjølmiðilin sendir myndugleikanum eina áminning, er tað somuleiðis góður fyrisingarskiður at vátta fyri móttøku av áminningini og at geva kunning um, nær svar kann væntast.

Í svarinum til mín harmast Klaksvíkar kommuna um, at ein borgari skal bíða so leingi eftir svari frá kommununi.

Til hetta er at siga, at her snýr tað seg ikki um ein borgara, men um ein fjølmiðil, sum hevur ein serliga áhuga í at fáa lýst mál av almennum áhuga so skjótt sum gjørligt, meðan málið er tíðarbært.

Sambært § 16, stk. 1 í innlitslógini skal myndugleikin sum skjótast gera av, um innlit verður givið, og hvussu hetta verður gjørt. Um støða ikki er tikin til hetta innan 10 dagar frá tí, at umbønin er móttikin, skal myndugleikin sambært § 16, stk. 2, boða viðkomandi frá orsökini til hetta, og nær ein avgerð er væntandi.

Í viðmerkingunum til danska lógaruppskotið, sum er fyrimyndin fyri innlitslógini, stendur soleiðis í Folketingstidende 1985/86, tillæg A, spalte 196:

”Udvalget har fremhævet, at en hurtig behandling og afgørelse af sager om aktindsigt er en væsentlig forudsætning for, at offentlighedsloven kan opfylde sine intentioner om, at pressen og andre nyhedsformidlende institutioner (*mín undirstriking*) skal have mulighed for ved anvendelse af loven løbende at orientere befolkningen om aktuelle sager, der er under behandling i den offentlige forvaltning. Udvalget foreslår derfor, at der indsættes en ny bestemmelse, hvorefter den, der har fremsat begæring om aktindsigt, såfremt begæringen ikke er imødekommet eller afslået inden 10 dage efter, at den er modtaget af vedkommende myndighed, skal have underretning om grunden hertil samt om, hvornår en afgørelse kan forventes at foreligge.”

Í serligu viðmerkingunum til § 16 í donsku lógini, stendur í Folketingstidende 1985/86, tillæg A, spalte 233 soleiðis:

”Efter bestemmelsen i stk. 1 skal sager om aktindsigt afgøres ”snarest”. Denne ændring i forhold til formuleringen af den tilsvarende bestemmelse i den gældende offentlighedslovs § 8, stk. 2, tilsigter at fremhæve, at sager om aktindsigt skal behandles med særlig hurtighed (*mín undirstriking*).”

Í frágreiðing síni til mín sigur Klaksvíkar kommuna, at orsökkin til drúgvu bíðitíðina var, at kommunan tíverri hefur havt avbjóðingar við umsitingarligu mannagongdunum á økinum, men at hesi viðurskifti eru nú tikin upp og fingin í rættlag, soleiðis at hetta ikki skal endurtaka seg framyvir.

Klaksvíkar kommuna hefur skyldu til at skipa sínar umsitingarligu mannagongdir á ein slíkan hátt, at mál, sum hava skund ella hava freistir, so sum áheitanir um innlit, verða svaraðar rættstundis.

Tað er tí als ikki nøktandi, at Klaksvíkar kommuna ikki hefur havt skipað viðurskifti um viðgerðina av málum um innlit. Tað er heldur ikki nøktandi, at kommunan ikki sendir eitt skriv, sum er dagfest 17. september 2018, fyrr enn 28. september 2018, tí dagfesting og avgreiðsla av skrivi eiga sum útgangsstøði at vera sama dag, og tá tað ikki ber til so dag um dag. Í hesum føri, har tað ganga 11 dagar frá dagfesting til avgreiðslu, átti kommunan at broytt dagfestingina á skrivinum, áðrenn tað varð sent.

Vísandi til § 16 í innlitslógini, og týðningin av, at innlitsumbønir av hesum slagi vera avgreiddar skjótast gjørligt, fari eg at geva kommununi eina álvarsliga átalu fyri, at tað tók kommununi nærum 5 mánaðar av svara eini innlitsumbøn frá einum fjølmiðli, og at kommunan hvørki svaraði áminningini frá klagaranum ella kunnaði klagaranum um, nær svar kundi væntast. Eisini er tað átaluvært, at kommunan ikki sendi mær frágreiðing um málið, fyrr enn eg hevði sent kommununi 3 áminningar.

Av tí at klagarin nú hevur fingið svar frá Klaksvíkar kommunu uppá áheitanina um innlit, geri eg, burtursæð frá omanfyrirstandandi átalum og viðmerkingum, ikki meira við málið.

Vísandi til, at umboðsmaðurin heldur talan hava verið um álvarslig brek við viðgerðini hjá Klaksvíkar kommunu, er álitid samsvarandi § 10 stk. 1 í umboðsmanslógini eisini sent formansskapinum í Løgtinginum, løgmanni og landsstýrsmanninum í kommunumálum.

Sólja í Ólavsstovu
Løgtingsins umboðsmaður